

Doprinos fondova i programa EU hrvatskom gospodarstvu

Krklec, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:580910>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

IVANA KRKLEC

**DOPRINOS FONDOVA I PROGRAMA EU HRVATSKOM
GOSPODARSTVU**

Završni rad

Pula, 2021.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

IVANA KRKLEC

**DOPRINOS FONDOVA I PROGRAMA EU HRVATSKOM
GOSPODARSTVU**

Završni rad

JMBAG: 0303067558, redovita studentica

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Gospodarstvo Hrvatske

Znanstveno područje: Društvena znanost

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Opća ekonomija

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Kristina Afrić Rakitovac

Pula, rujan 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za magistra ekonomije/poslovne ekonomije ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. REPUBLIKA HRVATSKA I EUROPSKA UNIJA	2
2.1. Ulazak u članstvo	2
2.2. Pojam i uloga EU fondova i programa.....	2
2.3. Regionalna politika u EU	3
2.4. Strategija Europa 2020.....	4
3. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI U HRVATSKOJ I ZEMLJAMA ČLANICAMA EU	7
3.1. Europski socijalni fond.....	8
3.3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj.....	12
3.4. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.....	14
3.5. Kohezijski fond	16
4. PROJEKTI FINANCIRANI IZ ESI FONDOVA	18
4.1. Sredstva iz ESI fondova u Hrvatskoj.....	18
4.2. Primjeri projekata u Hrvatskoj.....	19
4.2.1. Projekt “Ja recikliram”.....	20
4.2.2. Projekt “Aktivno za grad Benkovac”	21
4.2.3. Projekt <i>Kulturno – turistička ruta „Putovima Frankopana“</i>	22
5. FINANCIJSKA PERSPEKTIVA 2021.-2027.	24
5.1. Ciljevi Kohezijske politike.....	24
5.2. Višegodišnji financijski okvir 2021.-2027.....	25
5.3. Poticaj gospodarskog razvoja	26
5.4. Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.	27
6. ZAKLJUČAK	29
LITERATURA.....	32
POPIS SLIKA.....	36
POPIS TABLICA.....	36
SAŽETAK	37
SUMMARY	38

1. UVOD

Republika Hrvatska postala je članica Europske unije (EU) 01.07.2013. godine. Ulaskom u Europsku zajednicu dobiva na korištenje sredstva za financiranje iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Europski strukturni fondovi izvor su ulaganja te služe kao pomoć svim državama članicama u postizanju što većeg broja novih radnih mjesta, te potiču gospodarski rast i razvoj pojedine zemlje. Postoje različiti fondovi i svaki od njih ima svoj cilj i zadatak uz pružanje bespovratnih sredstva za sufinanciranje različitih programa i projekata.

Tema ovog rada je Doprinosi fondova i programa EU hrvatskome gospodarstvu. Cilj je predstaviti koji su to Europski strukturni i investicijski fondovi te koje mogućnosti oni pružaju za Hrvatsku, kako su iskorišteni u Hrvatskoj, ali i u zemljama članicama Europske unije.

Završni rad sastoji se od Uvoda, Zaključka te četiri međusobno povezana poglavlja.

Prvo poglavlje odnosi se na ulazak Republike Hrvatske u članstvo Europske unije, objašnjava se što su to Europski fondovi i programi, te važnost Kohezijske politike i Strategije Europa 2020.

U drugom poglavlju prikazuju se Europski strukturni i investicijski fondovi, ističu se njihove najvažnije karakteristike te se uspoređuje iskorištenost istih u Hrvatskoj i zemljama članicama Europske unije.

Treće poglavlje obrađuje tri primjera projekta financiranih iz EU fondova u Hrvatskoj.

U četvrtom poglavlju stavlja se naglasak na novu financijsku perspektivu, ciljeve koje ona provodi, mogućnost gospodarskog razvoja te novu financijsku strategiju do 2030. godine.

U završnom radu primjenjuje se metoda analize, sinteze, metoda deskripcije, indukcije i statistička metoda.

2. REPUBLIKA HRVATSKA I EUROPSKA UNIJA

Republika Hrvatska koristila se sredstvima iz Europske unije prije nego što je postala njezina članica. Program OBNOVA dao je na raspolaganje sredstva za obnavljanje područja pogođena ratom. Nakon toga, Hrvatska postaje korisnicom programa CARDS čiji je cilj financiranje programa za izgradnje institucija i investicijskih programa. Kada je postala zemlja kandidatkinja za ulazak u članstvo Europske unije koristi se sredstvima iz programa PHARE, ISPA, IPA i SAPARD. Ulaskom u članstvo Europske unije, Hrvatskoj će se pružiti mnogobrojne mogućnosti koje će doprinijeti njezinom rastu i razvoju.

2.1. Ulazak u članstvo

Republika Hrvatska postala je članica Europske unije 01.07.2013. godine. Ulaskom u Europsku zajednicu, Hrvatska stječe ravnopravnost kao i ostale države članice. Usvajaju se novi zakoni koje unija propisuje te s nude međunarodne suradnje. Sredstva koja dolaze iz fondova EU namijenjena su za razvijanje i napredak u gospodarstvu onih područja koja su slabije razvijena. Ulazak u članstvo donosi mnogo prednosti, ali i mane. Nastoji se poboljšati trenutno stanje na području zdravstva, obrazovanja, otvaraju se nova radna mjesta i mnogobrojne poslovne mogućnosti, smanjenje socijalnih razlika među članovima društva, te poticanje rasta i razvoja.

2.2. Pojam i uloga EU fondova i programa

Europski fondovi su financijski instrumenti koji služe za provedbu određene javne politike u zemljama članicama Europske unije. Europski fondovi su zapravo novac europskih građana koji se po određenim pravilima i procedurama, daje na korištenje kao bespovratna sredstava za realizaciju projekta koji doprinose politici koju provodi Europska unija. Europske javne politike nazivaju se financijskom perspektivom i traju u razdoblju od 7 godina. Trenutno se nalazimo u financijskoj perspektivi 2021.-2027., kojoj je prethodila financijska perspektiva 2014.-2020.

Europska unija, Hrvatskoj kao novoj članici donosi mnogo pozitivnih čimbenika. Postaje korisnica sredstava Europskih fondova, kojima se omogućuje djelomično ili potpuno financiranje projekata. Također, radi se na stvaranju nova radnih mjesta kako bi se spriječio odlazak stanovništva u druge zemlje, organiziraju se razne edukacije kako bi stanovništvo bilo bolje upoznato sa novim prilikama te se nude razne potpore za razvitak gospodarstva i slično. Svake godine europska komisija daje na raspolaganje 20 milijardi eura sredstva koja su dostupna općinama, županijama, gradovima, malim i velikim poduzetnicima, raznim obrazovnim i javnim institucijama i fizičkim osobama.

Europski fondovi nisu isto što i Programi Europske Unije. Razlika između njih je u tome što kod Programa u projektu mora sudjelovati inozemni partner. Programi Europske unije čine funkcionalni niz aktivnosti koje definira Europska unija u mogućnosti promicanja suradnje među državama članicama. Programi Europske unije namijenjeni su državama članicama Europske unije. Također, države koje se nalaze u procesu ulaska u članstvo EU imaju na korištenju Programe unije kao što je to pravo imala i Republika Hrvatska u razdoblju prije nego što je postala punopravna članica EU.

2.3. Regionalna politika u EU

Glavni investicijski instrument Europske unije je Regionalna politika koja čini najveći dio proračuna u financijskoj perspektivi 2014.-2020. (351,8 milijardi eura od ukupno 1 082 milijarde eura). Regionalna politika radi na poboljšanju uvjeta života, na smanjenju razlika među regijama, pruža nove poslovne mogućnosti građanima najmanje razvijenih dijelova Europske unije. Razvitak ljudskih resursa, zapošljavanje, upravljanje industrijskim promjenama, suradnja među regijama, ruralni razvitak samo su neki od ciljeva na koje utječe regionalna politika EU.

Regionalna politika financira se iz tri glavna fonda: Kohezijski fond (KF), Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) i Europski socijalni fond (ESF). Europske strukturne i investicijske fondove (ESI) čine Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (ERDF) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (ERDF).

Tri čimbenika na koja je usmjerena regionalna politika su: konvergencija, konkurentnost i kooperacija. Pomoću sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i Kohezijskog fonda podupire se gospodarski rast i zaposlenost na način da se ubrza konvergencija najslabije razvijenih država članica EU i njihovih regija. Cilj konkurentnosti je razvoj ekonomskih i socijalnih promjena, razvoj tržišta rada u regijama koje nisu obuhvaćene ostvarenjem cilja konvergentnosti, poticanje inovacija, poduzetništva i zaštite okoliša. Prioritet je ojačati kooperaciju na međugraničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj razini na području ruralnoga, urbanoga i obalnog razvoja te razvoju ekonomskih odnosa između malih i srednjih poduzeća.

2.4. Strategija Europa 2020

Strategija Europa 2020. započela je 2010. godine te čini strategiju Europske unije za rast i zapošljavanje.¹ Njezin cilj je stvoriti uvjete za pametan, održiv i uključiv razvoj. Strategija Europa 2020. navodi tri ključna čimbenika:

1. Pametan rast predstavlja obrazovanje, cjeloživotno učenje i inovacije kao temelj razvoja Europske unije
2. Održivi rast bavi se borbom protiv klimatskih promjena te doprinosi čistoj i učinkovitoj energiji i
3. Uključiv rast koji stvara ekonomiju sa visokom stopom zaposlenosti.

Europska unija nastoji pronaći rješenje za izlazak iz krize i stvoriti uvjete za veću zaposlenost stanovništva. Strategija ima jasnu viziju u pet područja: zapošljavanje, obrazovanje, smanjenje siromaštva, inovacije i energetika.

¹ Brošura Europa 2020.(EK 2014.):Politike Europske unije: Europa 2020.: Europska strategija rasta, Luksemburg, Ured za publikacije Europske unije 2015., dostupno na web stanici: [https://vlada.gov.hr/UserDocImages/00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije/Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20\(EK%202014\).pdf](https://vlada.gov.hr/UserDocImages/00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije/Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20(EK%202014).pdf) (28.09.2021.)

Strategija Europa 2020. temelji se na deset tematskih prioriteta i pet ciljeva koje nastoji ostvariti.

Deset tematskih prioriteta:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
2. Pobojšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija
3. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture
4. Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO₂ u svim sektorima
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima
6. Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla na ključnoj infrastrukturi
7. Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage
8. Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva
9. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
10. Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava.

Ciljevi strategije Europa 2020.:

- 75 % populacije u dobi između 20- 64 godina trebalo bi biti zaposleno,
- 3 % BDP-a EU treba investirati u istraživanje i razvoj,
- Treba ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20“ (uključujući i povećanje do 30 % smanjenja emisije ukoliko okolnosti dozvoljavaju),
- Postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10 %, a najmanje 40 % osoba u dobi od 30 do 34 godine trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja,
- 20 milijuna manje ljudi trebalo bi biti u opasnosti od siromaštva.

Navedeni ciljevi i prioriteti Strategije Europa 2020. doprinose gospodarskom rastu i razvoju u budućem razdoblju zato je važno implementirati ih.

Kako bi se ciljevi mogli ostvariti bitno je da svaka država članica Europske unije doprinosi k njihovom ostvarenju. Uspješnost provođenja strategije Europa 2020. dovest će do otvaranja novih radnih mjesta, optimalnog razvoja, korisnici će znati kako najbolje iskoristiti mogućnosti koje im pruža Europska unija te će tako stvoriti uvjete za napredak u gospodarstvu.

3. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI U HRVATSKOJ I ZEMLJAMA ČLANICAMA EU

Više od polovine sredstava EU-a usmjerava se preko pet Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF):

1. Europski socijalni fond (ESF),
2. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF),
3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (ERDF),
4. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (ERDF) i
5. Kohezijski fond.

Republika Hrvatska u financijskom razdoblju 2014.-2020. ima na raspolaganju 10, 676 milijardi eura iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF).² Njima zajednički upravljaju Europska komisija i zemlje Europske unije.

ESIF je orijentiran na pet područja:

1. Istraživanja i inovacije
2. Digitalnu tehnologiju
3. Mala poduzeća
4. Upravljanje prirodnim resursima i
5. Naknade za nisko ugljična gospodarstva.

Kako bi se sredstva iz fondova iskoristila na najbolji mogući način važno je educirati stanovništvo o tome što koji fond nudi i čemu služi. Njihova svrha je ulaganje u kreiranje novih radnih mjesta te održivo i zdravo europsko gospodarstvo i okoliš. Svaka članica Europske unije na korištenje dobiva određen iznos sredstava te sama bira kako i na koji način će ih uložiti.

² EU projekti info, Portal o EU fondovima(2012.-2018.): Europski strukturni i investicijski fondovi 2014.-2020., Zagreb, dostupno na web stranici: <https://www.eu-projekti.info/fond-category/esi-fondovi/?fbclid=IwAR1Yedu82xjrFoSVCVmFnhZ82aHwykO1VrDX9Cwnfrv7jcMblZSXXKqeWy9c#> (28.09.2021.)

3.1. Europski socijalni fond

Europski socijalni fond (ESF) važna je sastavnica Europske Unije. Cilj mu je poboljšanje života stanovnika EU-a na način da im pruži bolje vještine i bolju perspektivu za zapošljavanje.³ Europski socijalni fond godišnje izdvaja iznos od 10 milijardi eura za pomoć milijunima stanovnika Europske Unije.

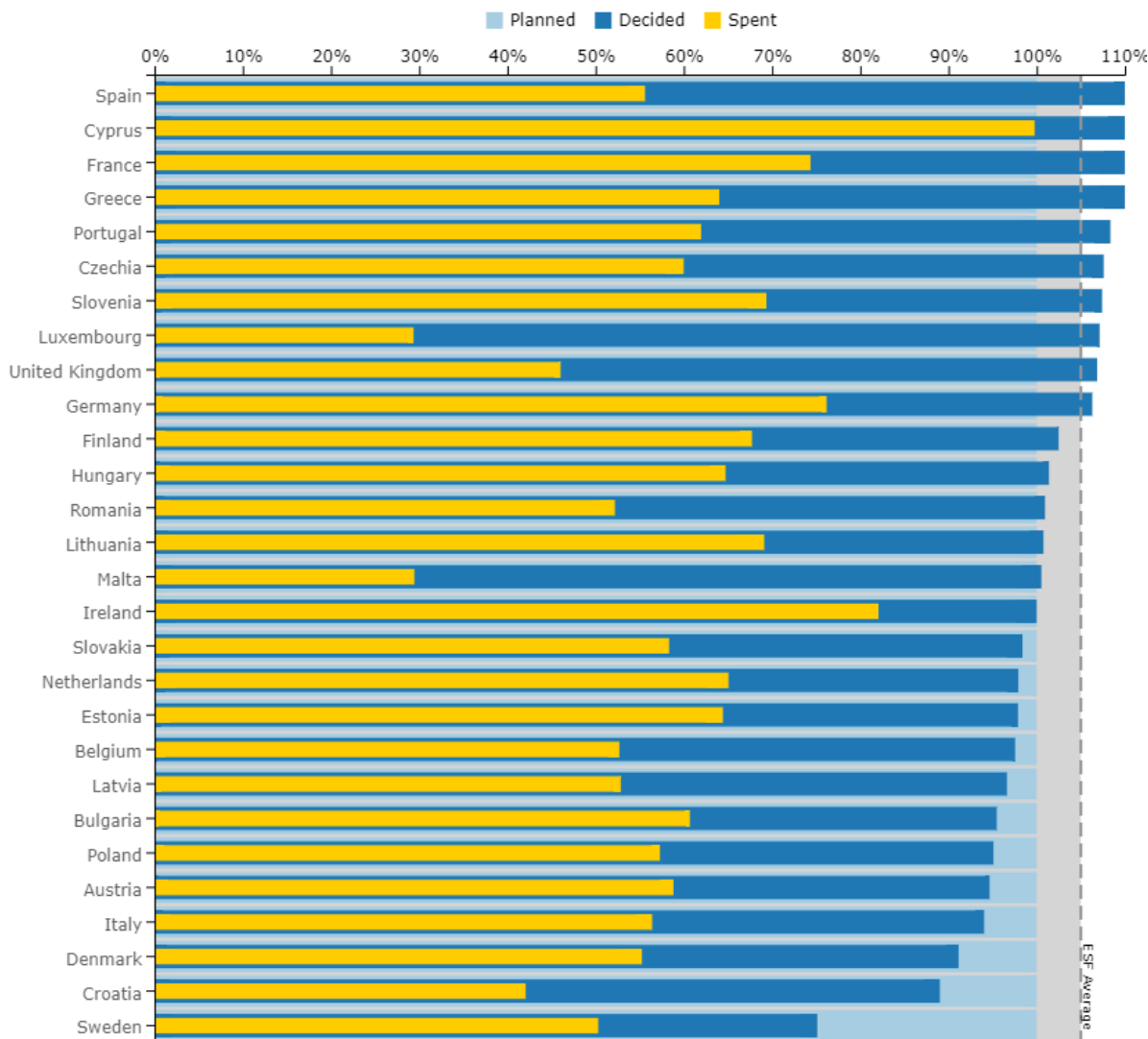
Poslovni procesi i projekti koji se financiraju iz ovog fonda provode se na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razni na čitavom području Europske Unije. Projekti se razlikuju po svojoj svrsi, veličini i svojim ciljevima. Uključuju širok raspon ciljnih skupina, obrazovni sustav, male i velike poduzetnike, školsku djecu i njihove nastavnike te članove svih sektora.

Predviđena sredstva ESF-a za Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020. iznose 1,516 milijardi eura.⁴ ESF podupire cilj EU-a za povećanim brojem zaposlenih, pružajući nezaposlenima i onima koji su u nepovoljnijem položaju mogućnost obuke i potrebnu potporu pri zapošljavanju. Fokusiranjem na one kojima je pomoć najpotrebnija pridonosi se politici smanjenja nejednakosti i gradi poštenije društvo. ESF omogućuje radnoj snazi stjecanje poslovnih vještina nužnih u konkurentnom globalnom gospodarstvu.

³ Europski fondovi za hrvatske projekte (2009.): Priručnik o financijskoj suradnji i programima koje u Hrvatskoj podupire Europska unija, Zagreb, dostupno na web stranici: <http://arhiva.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Documents/Publikacije/Handbook%20hr.pdf> (28.09.2021.)

⁴ ESF (2020): Europski socijalni fond, Razdoblje 2014.-2020., Zagreb, dostupno na web stranici: <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/> (28.09.2021.)

Slika 1: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog socijalnog fonda po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.)

Izvor: European structural and investment funds „European social fund“, dostupno na: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/esf> (10.09.2021.)

Slika 1. prikazuje nam prikaz alokacije sredstva iz Europskog socijalnog fonda po zemljama članicama EU u razdoblju 2014.-2020. godine. Ukupna alocirana sredstva iz ESF u navedenom razdoblju iznosila su 132 638 545 532 eura. Iz prikaza nam je vidljivo da se na prvom mjestu po isplaćenosti sredstava nalazi Cipar sa 100% sredstava, slijedi ga Irska sa 80% te Njemačka sa 75% sredstva.

Država sa najmanje isplaćenih sredstva je Luxemburg sa 30%. Hrvatskoj je bilo isplaćeno 42% alokacije sredstava iz ESF-a.

3.2. Europski fond za regionalni razvoj

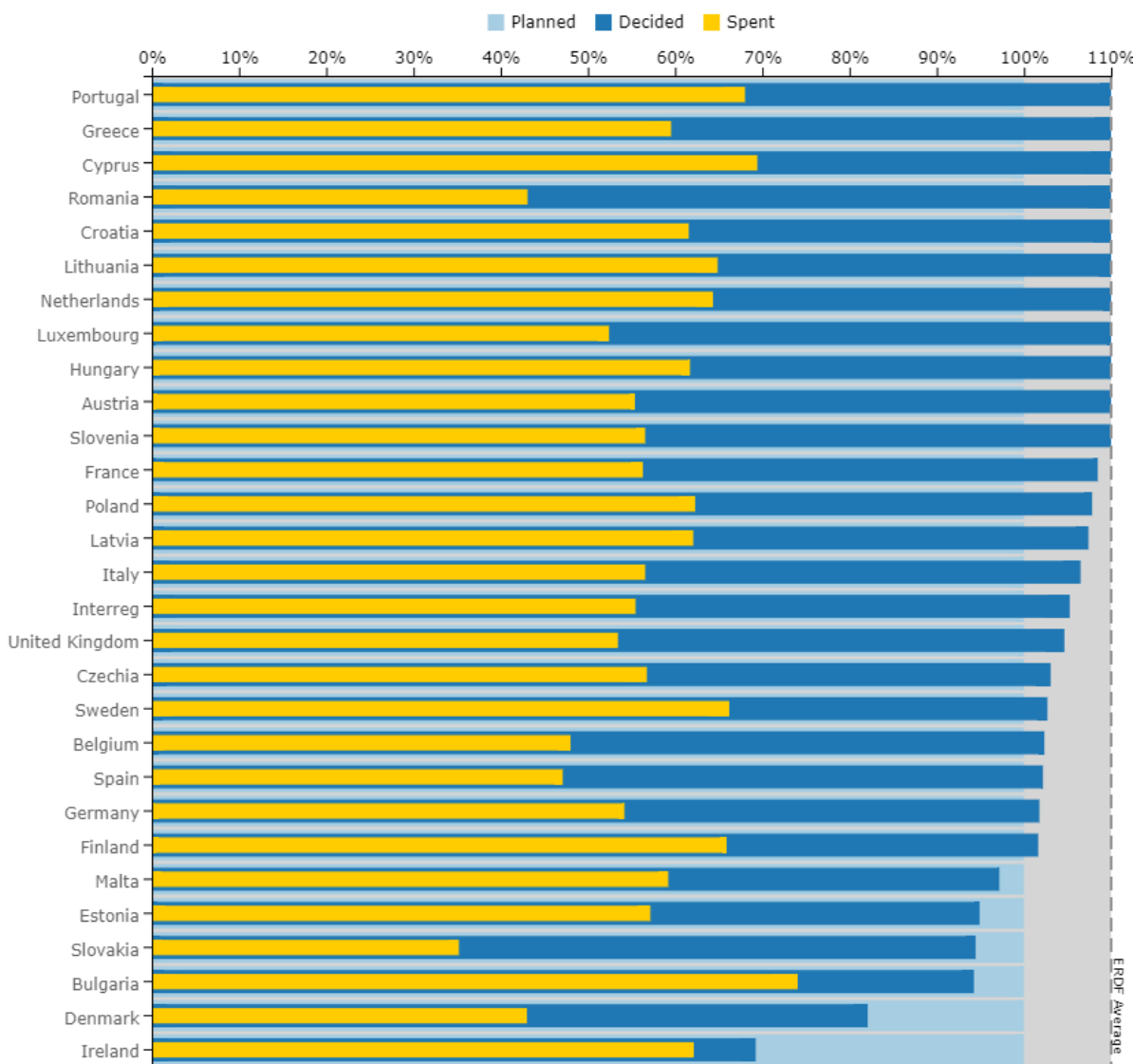
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) nastao je 1975. godine s ciljem poticanja gospodarskog i društvenog razvoja u manje razvijenim regijama Europske unije. Europska unija iz godine u godinu radi na svom razvijanju, pa je zbog toga fond postao ključan za smanjivanje nejednakosti među regijama i u društvu. Europski fond za regionalni razvoj doprinosi odredbama Strategije 2020. za pametan, održiv i uključiv rast.

U financijskom razdoblju 2014.-2020. primarni ciljevi fonda su:

- Informacijske i komunikacijske tehnologije,
- Istraživanja i inovativne ideje
- Mala i srednja poduzeća
- Podrška gospodarstvima s malim postotkom ugljika.

Novčana sredstva dana su na korištenje tijelima državne upravne, jedinicama lokalne samouprave, te malim i srednjim poduzetnicima. Pomoću subvencija iz fonda važno je stvoriti razmjenu informacija među korisnicima kako bi se olakšao pristup mikro zajmovima i jamstvima za mala i srednja poduzeća. Razvoj poduzetništva moguć je uz podršku poduzetničkih inkubatora.

Slika 2: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj po zemljama članicama EU (2014-2020. god.)

Izvor: European structural and investment funds, „European regional development fund“, dostupno na: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/erdf> (10.09.2021.)

Slika 2. prikazuje pregled alokacije sredstava EFRR-a u razdoblju od 2014.-2020. godine. Ukupan iznos alokacije sredstva iz EFRR za razdoblje 2014.-2020. iznosio je 298 752 773 314 eura. Na prvom mjestu po isplaćenosti sredstava nalazi se Bugarska sa 75%, a slijedi ju Portugal sa 68%. Slovačka se nalazi na posljednjem mjestu sa najmanje isplaćenih sredstava iz EFRR-a od samo 35%, a nakon nje Rumunjska sa 43%.

Hrvatska je ostvarila iznos od 62% isplaćenih sredstva kao i Mađarska, Poljska, Latvija i Irska.

3.3. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) nastoji ojačati europsku politiku ruralnog razvoja i pojednostaviti njezine provedbu.⁵ Fond je usmjeren na razvoj poljoprivrednog sektora, očuvanje eko-sustava, razvoj ruralnog poduzetništva te kvalitetu života. Njegovi korisnici su na prvom mjestu zasigurno poljoprivredni gospodarski subjekti, zatim poljoprivredne organizacije, sindikati, udruge za zaštitu okoliša, mediji, poljoprivrednici, šumari i mladi.

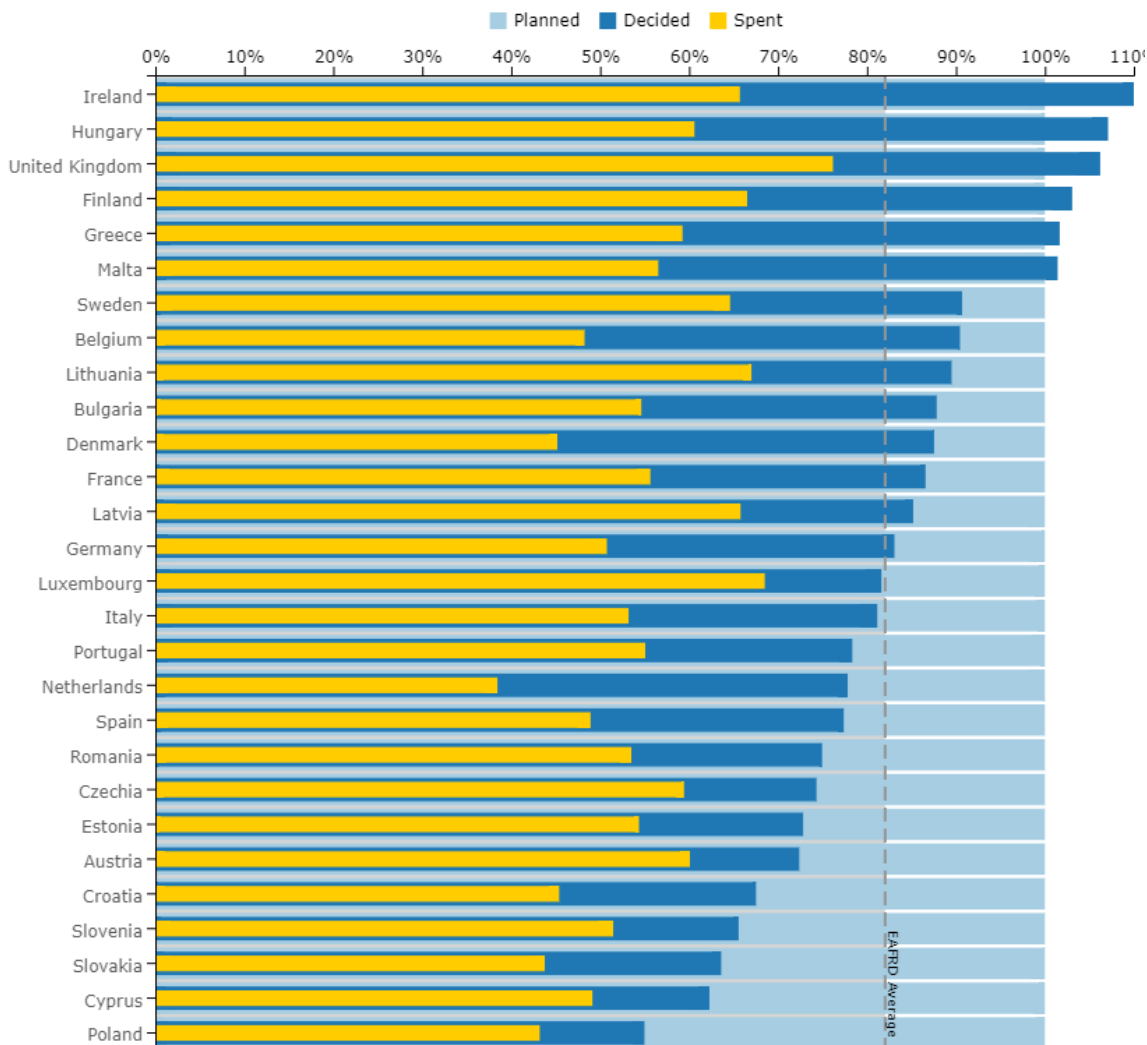
Aktivnosti koje fond provodi su obnova i očuvanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu, poticanje inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima, promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva, utjecaj na gospodarski razvoj ruralni područja i jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede.

Najvažnije odrednice koje navodi EPFRR su ulaganje u klimu i okoliš, potpora lokalnim djelovanjima te promicanje pametnih sela. Djelovanjem fonda nastoji se ostvariti što je više moguće njegovih zadataka jer se samim time radi na razvitku manje razvijenijih država.

Hrvatska u razdoblju od 2021.-2027. raspolaže sa sredstvima u iznosu 95,5 milijardi eura te se potiče i radi na ulaganju u zelenu i digitalnu tranziciju te oporavak od pandemije Covid 19.

⁵ Europski fondovi (2020): Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj-EAFRD, Zagreb, dostupno na web stranici: <http://europski-fondovi.eu/eafrd> (28.09.2021.)

Slika 3: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.)

Izvor: European structural and investment funds, „European agricultural fund for rural development“, dostupno na: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/eafrd> (10.09.2021.)

Slika 3. prikazuje ukupna alocirana sredstva Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj koja su u razdoblju 2014.-2020. iznosila su 187 518 159 186 eura. Prema EPFRR država sa najvećim postotkom isplaćenosti sredstava je Ujedinjeno Kraljevstvo sa 76%. Nizozemska je na posljednjem mjestu sa samo 38% isplaćenih sredstava, dok se iza nje nalazi Slovačka sa 45%. Hrvatskoj je bilo isplaćeno 45% sredstava iz EPFRR-a.

3.4. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) predstavlja instrument koji podupire Zajedničku ribarsku politiku Europske unije te nastoji osigurati održivo ribarstvo i industriju akvakulture tj. uzgoj ribe, školjkaša i podvodnog bilja.

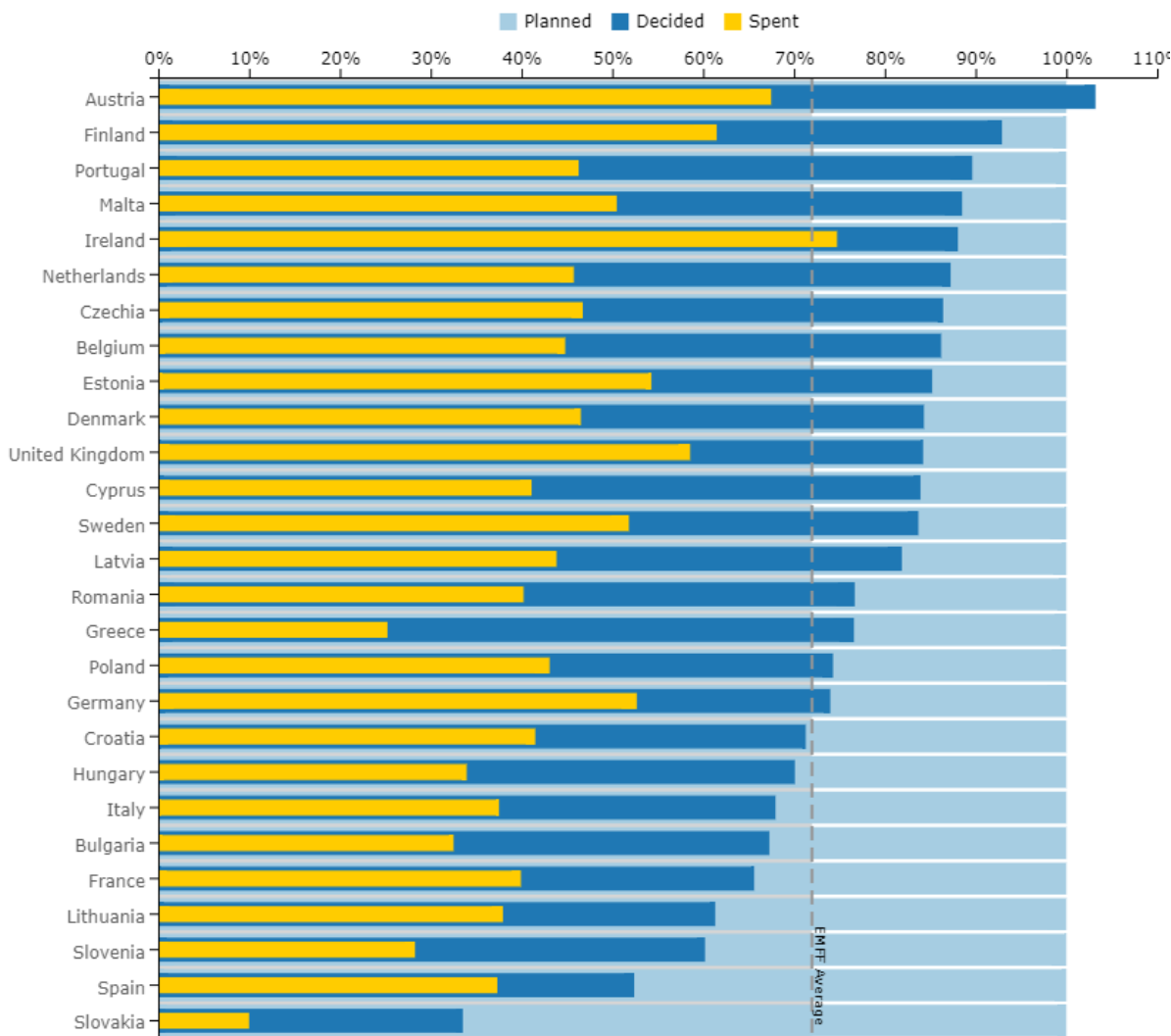
Fond osigurava sredstva za budućnost ribarstva, zatim za održiv razvoj ribarenja u slatkim vodama i športski i gospodarski ribolov. Nastoji se poboljšati kvaliteta života u područjima sa aktivnom ribarskom industrijom, zaštita okoliša i uzgoja ribe.

Pomoću sredstva iz EFPR-a financiraju se istraživanja tržišta, modernizacija flote i rad u europskim ribarskim sektorima.

Republika Hrvatska kao članica Europske zajednice ostvaruje pravo na korištenje sredstava iz fonda kojima se nastoji osigurati provedba ciljeva koje fond potiče te osiguranje čistog i zdravog mora i oceana. Ukupno 6,1 milijarda eura dodjeljuje se održivom ribarstvu i očuvanju ribarskih zajednica u razdoblju od 2021. do 2027. ⁶

⁶ Europski parlament(2021): Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i potpora održivosti na moru, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20210701STO07545/europski-fond-za-pomorstvo-ribarstvo-i-akvakulturu-i-potpورا-odrzivosti-na-moru> (23.08.2021.)

Slika 4: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo po zemljama članicama EU (2014.-2020. god)

Izvor: European structural and investment funds, „European maritime and fisheries fund“, dostupno na: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/emff> (10.09.2021.)

Slika 4. prikazuje nam alokaciju sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo u razdoblju od 2014.-2020. godine po zemljama članicama EU. Ukupno 7 858 142 165 eura bilo je na raspolaganju za korištenje iz EFPR. Država članica koja ima najveću alokaciju isplaćenih sredstva je Irska sa 75%, zatim Austrija sa 68% i Finska sa ukupno 61%. Slovačka se nalazi na posljednjem mjestu sa alokacijom od samo 10% isplaćenih

sredstva, a slijede ju Grčka sa 25% i Slovenija sa 28%.Hrvatskoj je isplaćeno 42% alokacije sredstava.

3.5. Kohezijski fond

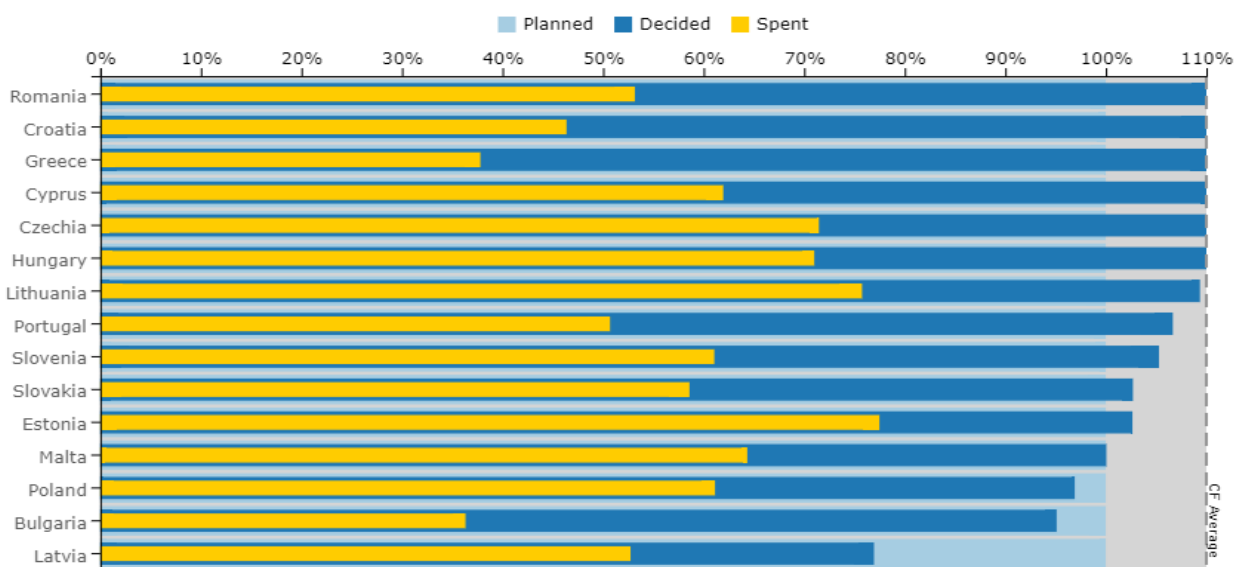
Kohezijski fond namijenjen je članicama Europske unije čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije. Fond financira različite projekte iz područja prometa i okoliša te aktivnosti vezane uz korištenje energije i obnovljivih izvora energije, zatim infrastrukturu koja pridonosi okolišno održivom urbanom i javnom prijevozu, zaštitu okoliša i slično. Korisnici sredstava iz fonda su tijela javne vlasti.

Glavna svrha Kohezijskog fonda je jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Europske unije u interesu promicanja održivog razvoja.⁷ Pomoću Kohezijskog fonda nastoje se smanjiti ekonomske i socijalne razlike među državama članicama. Sredstvima iz fonda financiraju se veliki nacionalni projekti čiji su korisnici tijela javne vlasti. Također, poslovni sektor ima jednu od uloga u provedbi projekta financiranih iz Kohezijskog fonda jer sudjeluje u postupcima javne nabave za isporuku roba i usluga te za obavljanje radova.

Bitno je napomenuti da za razliku od Strukturnih fondova (EFRR i ESF), Kohezijski fond funkcionira samo na nacionalnoj razini, a ne i na regionalnoj, te da projekti ne mogu istovremeno biti financirani iz oba fonda.

⁷ Europski fondovi (2020): Kohezijski fond, Zagreb, dostupno na web stranici: <http://europski-fondovi.eu/program/kohezijski-fond> (28.09.2021.)

Slika 5: Prikaz alokacije sredstava iz Kohezijskog fonda po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.)

Izvor: European structural and investment fund, „Cohesion fund“, dostupno na: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/cf>

Slika 5. prikazuje ukupna alokacija sredstava Kohezijskog fonda u razdoblju od 2014.-2020.godine. Ukupna sredstva iz Kohezijskog fonda iznosila su 72 671 574 110 eura. Država sa najboljom isplaćenošću sredstva je Estonija sa 77%. Države članice sa najnižom stopom isplaćenosti alokacije sredstva su Bugarska sa 36% i Grčka sa 38%. Korisnicima Kohezijskog fonda u Hrvatskoj isplaćeno je samo 46% sredstava.

Na temelju navedenih prikaza alokacije sredstava po svakom ESIF fondu u zemljama članicama EU i Hrvatskoj možemo zaključiti kako svaka država različito koristi sredstva koja dobiva na raspolaganje iz pojedinog fonda. Kao primjer, možemo uzeti Hrvatsku koja je najviše isplaćenih sredstva u iznosu od 62% imala iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Nakon toga, korisnicima je isplaćeno 46% sredstava iz Kohezijskog fonda. Na trećem mjestu nalazi se Europski poljoprivredni fonda za ruralni razvoj gdje je ostvarila 45% isplaćenih sredstva. Ukupno 42% isplaćenih sredstava Hrvatska je iskoristila iz Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Navedeni podaci možda nisu najveći u usporedbi sa ostalim zemljama članicama, no svaka od država članica trudi se svakodnevno što efikasnije iskoristiti sredstva iz pojedinog fonda.

4. PROJEKTI FINANCIRANI IZ ESI FONDOVA

4.1. Sredstva iz ESI fondova u Hrvatskoj

U financijskom razdoblju 2014.-2021. Republika Hrvatska imala je na raspolaganju ukupno 10, 676 milijardi eura iz ESI fondova. Od tog iznosa za ciljeve Kohezijske politike bilo je izdvojeno 8,397 milijardi eura, zatim 2,026 milijardi eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 252 milijuna eura za razvoj ribarstva što je prikazano u Tablici 1.

U navedenom razdoblju ugovoreni su projekti čija je vrijednost iznosila 10,6 milijarde eura odnosno 99,2% dodijeljenih sredstva.

Institucije Republike Hrvatske se u tom razdoblju nisu na vrijeme kvalitetno i dobro pripremile za korištenje sredstava za financiranja iz Europskih fondova. Zbog takve nepripremljenosti ljudi nisu bili spremni ulagati u nove projekte, te su bili u strahu zbog financijske nestabilnosti i stoga odustaju od provedbe projekata.

Tablica 1: Raspodjela sredstava iz ESI fondova za RH u razdoblju od 2014.-2020. god.

ESI fond	Alokacija u eurima
ERDF	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
ESF	1.516.033.073
EAFRD	2.026.222.500
EMFF	252.643.138
Ukupno:	10.675.944.270

Izvor: izrada autora prema: <https://strukturnifondovi.hr/en/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/> (16.08.2021)

Javnost još uvijek nije dovoljno upoznata s činjenicom da s 80% sredstava iz europskih fondova raspolažu nacionalne vlade koje prema decentraliziranom modelu trebaju omogućiti sustav za korištenje europskog novca. Europska komisija ima odgovornost alokacije sredstava i partnerstva sa svakom državom članicom u procesu apsorpcije alociranih sredstava, ali svaka država zasebno nosi odgovornost za vlastiti uspjeh u tom procesu.⁸

4.2. Primjeri projekata u Hrvatskoj

Hrvatska, kao jedna od članica Europske unije u financijskoj perspektivi 2014.-2021. nije najbolje iskoristila sredstva iz ESIF fondova, ali usprkos tome možemo reći da ima projekata koji su uspješno financirani i realizirani tim sredstvima.

Projekti koji se financiraju sredstvima Europske unije utječu na svakodnevni život građana Hrvatske. Riječ je o velikim infrastrukturnim projektima na području prometa i zaštite okoliša; projektima koji podupiru izgradnju institucionalnih i zakonodavnih temelja RH; projektima izgradnje civilnog društva kojima se potiče demokratizacija i podizanje svijesti o ljudskim pravima; projektima prekogranične suradnje kojima se potiče partnerstvo i suradnja regija sa susjednim zemljama te projektima vezanim uz regionalni razvoj.⁹

U nastavku rada opisuju se tri različita projekta. Svaki od njih utječe na život pojedinaca te se sa njima susrećemo svakodnevno mada toga nismo ni svjesni. Prvi projekt „Ja recikliram“ odabrala sam iz razloga jer smatram da je važno podići svijest stanovništva o odlaganju otpada. Na projekt „Aktivno za grad Benkovac“ naišla sam slučajno na poslu gdje sam u procesu proizvodnje naišla na bocu sa logom projekta te sam odlučila to iskoristiti u svrhu pisanja svog završnog rada. Posljednji projekt koji sam odabrala je „Kulturno-

⁸ EU projekti info, Portal o EU fondovima(2012.-2018.): Kako države EU napreduju u korištenju ESI fondova?, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://www.eu-projekti.info/kako-drzave-eu-napreduju-u-koristenju-esi-fondova/#> (27.08.2021.)

⁹ Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (2017.): Primjeri EU projekata u Hrvatskoj, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://www.safu.hr/hr/o-safu/primjeri-eu-projekata-u-rh> (27.08.2021.)

turistička ruta Putevima Frankopana“. Projekt uključuje važne čimbenike koji doprinose razvoju gospodarstva, očuvanju kulturne baštine, te razvoju turističke ponude mjesta. Smatram da je važno poticati razvoj takvim projekta u Hrvatskoj jer smo jedna od turističkih zemlja i svakako je dobro raditi na novoj turističkoj ponudi.

4.2.1. Projekt “Ja recikliram”

Naziv projekta: Ja recikliram

Naziv korisnika sredstva: Grad Jastrebarsko

Ukupna vrijednost projekta: 591.805,07 kuna

Projekt je financiran sredstvima iz Kohezijskog fonda.

Opis projekta: Cilj ovog projekta je osvijestiti građane o važnosti gospodarenja otpadom te ih educirati o očuvanju resursa. Aktivnosti koje ovaj projekt provodi doprinijeti će povećanju svijesti građana o sprečavanju nastanka otpada, pravilnom odvajanju otpada u kućanstvima, ponovnoj uporabi predmeta, što dovodi do smanjenja količine otpada odloženog na odlagališta i povećanje stope odvojenog prikupljanja otpada. Važno je stvoriti sliku o važnosti ovog projekta iz razloga jer se svakodnevno susrećemo sa pojedincima koji svoj otpad odlažu na mjesta na kojima je to zabranjeno te tako onečišćuju okoliš. Pomoću ovog projekta grad nastoji povećati odvoz otpada iz kućanstva, te ih potiče na korištenje različitih spremnika za odvajanje otpada. Također, grad posjeduje reciklažno dvorište.

Smatram da je novac iz kohezijskog fonda za ovaj projekt iskorišten na najbolji mogući način te da su takvi projekti potrebni u svakom gradu. Jasno je da ne možemo svakog pojedinca usmjeriti na pravilno odvajanje otpada. Za ovakve projekte treba vremena, upravo zbog toga da se svatko navikne na promjene. Svatko od nas je barem jednom u životu bacio plastičnu bocu na krivo mjesto. Na sreću, danas postoje različiti spremnici za smeće označeni bojama te se tako pomaže svima koji još uvijek nisu sigurno gdje što

baciti. Važno je da svakodnevno jedni drugima pomažemo i educiramo se u odvajanju otpada i odlaganju istoga na to označena mjesta. Kao odgovorni građani moramo probuditi svijet o važnosti ove teme kako bismo doprinosili očuvanju okoliša jer tako stvaramo ljepše i čišće mjesto za život.

4.2.2. Projekt "Aktivno za grad Benkovac"

Naziv projekta: Aktivno za grad Benkovac

Naziv korisnika sredstava: Odbojkaški klub Benkovac

Ukupna vrijednost projekta: 1.379.574 kuna

Projekt je financiran iz Europskog socijalnog fonda.

Opis projekta: Svrha ovog projekta je poticanje stanovništva na bavljenje sportskim aktivnostima. Svakodnevno se susrećemo sa sve više mlađe populacije koja se uopće ne bavi tjelesnim aktivnostima. Želja grada Benkovca je da stvori novu sliku o bavljenju športskim aktivnostima, te da svom stanovništvu pruži nešto novo. Kroz ovaj projekt nastoji se da se djeca uključe u aktivnosti vezane uz biciklizam i odbojku. Kako je grad mali, nada se da će se projektu uključiti stanovnici okolnih mjesta te se tako svima pruži mogućnost bavljenja sportom kao i stanovnicima koji žive u razvijenijim mjestima.

Smatram da je ovaj projekt uspješno realiziran i da provodi svoje ciljeve. Kako sam već spomenula, na ovaj projekt naišla sam slučajno na poslu. Tvornica u kojoj radim bavi se izradom plastičnih sportskih boca. Klub je napravio narudžbu za bocu na kojoj se nalazi logo kluba te naziv projekta. Boce su namijenjene članovima kluba, ali i kupcima njihovog proizvoda. Smatram da je upravo takav način promocije bitan za ovaj projekt te da će mu donijeti mnoštvo novih korisnika. Ciljevi projekta su optimistični i veoma važni za mlađe stanovništvo. Smatram da danas previše vremena provodimo u našem domu, za računalom, televizijom ili jednostavno trošimo vrijeme na društvenim mrežama. Upravo zbog toga važno je iskoristiti mogućnost bavljenja sportom. Većina velikih gradova danas

nudi mnoštvo različitog športskog sadržaja. Svatko od nas trebao bi svjesno i svakodnevno izabrati neku aktivnost koja doprinosi našem zdravlju.

4.2.3. Projekt Kulturno – turistička ruta „Putovima Frankopana“

Naziv projekta: Kulturno- turistička ruta "Putovima Frankopana"

Naziv korisnika sredstava: Primorsko-goranska županija

Ukupna vrijednost projekta: 64.116.001,04 kuna

Projekt je financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Opis projekta: Zadaća ovog projekta je sačuvati kulturno nasljeđe obitelji Frankopan na području Primorsko-goranske županije. Time će se doprinijeti zadovoljavanju kulturnih, društvenih i ekonomskih potreba regije. Kulturno-turistička ruta Putevima Frankopana obuhvaća rekonstrukciju i opremanje ukupno 17 frankopanskih kaštela i 2 sakralne lokacije s područja županije. Ovo područje pruža svojim posjetiteljima različite sadržaje i aktivnosti te upravo zbog toga želi ponuditi novu turističku destinaciju i sadržaj koji ona nudi. Ovim projektom potiče se razvoj turističke, prirodne, kulturne i gastronomske ponude Primorsko-goranske županije.

Kako bi se zadovoljili svi ciljevi iz ovog projekta, važno je da se svakodnevno radi na njima. Smatram da županija iz dana u dan razvija svoju turističku ponudu putem oglašavanja preko medija, letaka i Turističke zajednice. Time doprinosi promociji ovoga projekta te on na taj način djeluje. Projekt obuhvaća različite čimbenike čija realizacija doprinosi regionalnom i gospodarskom razvoju. Mislim da je važno provoditi ovakve projekte na području cijele Hrvatske jer svako mjesto ima nešto u čemu može spojiti kulturu, povijest, prirodu, gastronomiju te iz toga stvoriti novu ponudu na tržištu.

Smatram da je svaku ideju moguće realizirati, ali samo ako u nju uložimo truda i vremena. Za provedbu svakog projekta važna su financijska sredstva koja je moguće ostvariti iz ESIF fondova. Putem raznih edukacija i javnih natječaja možemo saznati sve važne informacije koje su nam potrebne za ostvarivanje projekta. Hrvatska ima na raspolaganju

dovoljnu količinu sredstva iz ESIF fondova koja su usmjerena na provedbu i realizaciju nekih novih projekata koji će doprinijeti razvoju zajednice.

5. FINANCIJSKA PERSPEKTIVA 2021.-2027.

U novom proračunskom razdoblju Europske unije od 2021.-2027. godine očekuje se dvostruko više sredstava, usmjerenih na razvoj zelene i digitalne Europe, zbog čega je, između ostaloga donesen i novi program financiranja, Digitalna Europa. Više sredstava biti će usmjereno lokalnom i regionalnom razvoju, veća fokusiranost i poseban cilj politike biti će posvećen lokalnom razvoju i daljnjem razvoju teritorijalnih instrumenata.¹⁰

5.1. Ciljevi Kohezijske politike

U novom financijskom razdoblju, Kohezijska politika naglašava pet ključnih ciljeva:

1. “Pametnija Europa” koja potiče inovativne i pametne gospodarske preobrazbe te potpora za male i srednje poduzetnike
2. “Zelenija Europa” usmjerena a na Europu bez ugljika, otpornu klimatskim promjenama i očuvanju obnovljivih izvora energije
3. “Povezanija Europa” potiče jačanje mobilnosti, digitalizaciju prometa, infrastrukturu i vozila čistog gradskog prometa.
4. “Socijalna Europa” provodi mjere europskog stupa socijalnih prava, podupire zapošljavanje, obrazovanje, stjecanje vještina i socijalne uključenosti.

Raspodjela sredstva koja se dodjeljuju obuhvaćaju različite kriterije čiji je cilj poticati razvoj. Kriteriji prema kojima se odvija raspodjela sredstava su BDP po stanovniku, utjecaj na nezaposlenost mladih, niska razina obrazovanja i klimatske promjene.

¹⁰Petrinjska razvojna agencija (2021.): Što nam donosi nova EU financijska perspektiva 2021.-2027.?, Petrinja, dostupno na web stranici: <https://petra.com.hr/2021/06/15/sto-nam-donosi-nova-financijska-perspektiva-2021-2027/> (27.08.2021.)

5.2. Višegodišnji financijski okvir 2021.-2027.

Europska komisija je za razdoblje 2021. – 2027. predložila višegodišnji financijski okvir u (VFO) ukupnom iznosu od 1074,3 milijarde eura za 27 država članica EU.

Zadaća VFO je brzo usmjerenje ulaganja tamo gdje je najpotrebnije, jačanje jedinstvenog tržišta, te jačanje suradnje na područjima kao što su zdravstvo i upravljanje krizama.

Postignut je dogovor o proračunu Next Generation EU (NGEU) odnosno EU sljedeće generacije čiji je cilj oporavak od pandemije Covid 19. Sredstva koja su na raspolaganju za NGEU iznose ukupno 750 milijardi eura od čega je 390 milijardi eura bespovratnih sredstva, a ostatak čine zajmovi.

Od ukupno 1824,3 milijarde eura koliko zajedno iznose VFO i NGEU, Hrvatskoj je dano na korištenje oko 22 milijarde eura.

Tablica 2: Višegodišnji financijski okvir EU

	VFO	NEXTGENERATION EU	UKUPNO
Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija	132,8 milijardi eura	10,6 milijardi eura	143,4 milijarde eura
Kohezija, otpornost i vrijednosti	377,8 milijardi eura	721,9 milijardu eura	1099,7 milijardi eura
Pririodni resursi i okoliš	356,4 milijardi eura	17,5milijardi eura	373,9 milijarde eura

Migracija i upravljanje granicama	22,7 milijarde eura	-	22,7 milijarde eura
Sigurnost i obrana	13,2 milijardi eura	-	13,2 milijardi eura
Susjedstvo i svijet	98,4 milijardi eura	-	98,4 milijardi eura
Europska javna uprava	73,1 milijarde eura	-	73,1 milijarde eura
UKUPNO VFO:	1074,3 milijarde eura	750 milijardi eura	1824,3 milijardi eura

Izvor: izrada autora prema: <https://www.eu-projekti.info/visegodisnji-financijski-okvir-2021-2027/#> (10.09.2021.)

U tablici 2. navedeno je svih sedam poglavlja na koje su podijeljeni iznosi sredstava iz VFO i NGEU za financijsko razdoblje 2021.-2027.

Sredstva iz NGEU namijenjena su državama i sektorima koji su najviše pogođeni krizom, a dani su na korištenje do 2023. godine, od čega će se 70% bespovratnih sredstava isplatiti u 2021. i 2022. godini te 30% 2023. godini, dok su sredstva iz VFO-a dana na korištenje do kraja financijske perspektive tj. 2027.godine.

5.3. Poticaj gospodarskog razvoja

Cilj svake države članice je stvoriti mjesto ugodno za život stanovništva. Sigurnost, rast i razvoj u društvu, smanjenje nezaposlenosti, klimatsko energetske učinci, obrazovanje stanovništva, smanjenje socijalnih razlika samo su neki od čimbenika na koje Hrvatska želi utjecati.

Sredstvima iz Europskih fondova nastoji se realizirati veći broj projekata za dobrobit stanovništva. Stabilnost, mobilnost i održivi rast ključni su čimbenici kojima se utječe na gospodarstvo Hrvatske, ali i ostalih članica EU.

Veliki dio sredstava iz ESI fondova ostaje neiskorišten zbog nedovoljno informiranosti stanovništva pa zbog toga dolazi do nepotpune realizacije pojedinih projekta. Zbog toga je važno birati projekte čija je realizacija moguća u cijelosti jer se samim time doprinosi zajednici.

Sredstva iz Europskih fondova u posljednje tri godine uložena su:

- 1,7 milijardi kuna za zdravstvo
- 5,7 milijardi kuna za poduzetništvo
- 1,2 milijardi kuna za studentske domove
- 10,5 milijardi kuna za prometnu povezanost
- 2,9 milijardi kuna za istraživanja i razvoj
- 834 milijuna kuna za digitalizaciju javne uprave
- 2,1 milijardi kuna za kulturnu i prirodnu baštinu.¹¹

Pomoću sredstva iz fondova, Hrvatska je otvorila poslovne mogućnosti za stanovništvo, razvila su se nova radna mjesta, potiče se razvoj zajednice, obnavlja se kulturna baština, dolazi do izgradnje infrastrukture, ulaže se u znanje, domove za starije, bolnice, fakultete i ostale javne ustanove.

5.4. Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine je dokument kojim se kroz različite ciljeve pokušava odrediti kvalitetu života današnjih i budućih generacija u Hrvatskoj.

Strategija se odvija kroz sljedeće etape:

- Vizija Hrvatske kakvu želimo do 2030. godine
- Analiza stanja i razvoj scenarija

¹¹ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2021): EU fondovi mijenjaju Hrvatsku, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://razvoj.gov.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/4212> (28.09.2021.)

- Razrada strateških ciljeva te
- Instrumenti provedbe.¹²

Strategija nije usmjerena samo na Hrvatsku već na čitavu Europsku uniju. Važno je iskoristiti sve gospodarske mogućnosti, prirodne resurse, ljudske potencijale i društvo kako bi se doprinosilo rastu i razvoju zajednice.

Strategija predstavlja 4 razvojna smjera:

1. Održivo gospodarstvo i društvo
2. Jačanje otpornosti na krize
3. Zelena i digitalna tranzicija
4. Ravnomjieran regionalni razvoj.¹³

Kako bi se svaki od navedenih smjerova realizirao važno je ostvariti strateške ciljeve unutar njih.

Održivo gospodarstvo i društvo nastoji povećati broj obrazovanog i zaposlenog stanovništva i stvarati konkurentno i inovativno gospodarstvo.

Zdrav, aktivan i kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj ključni su za jačanje otpornosti na krize. Zelena i digitalna tranzicija kao svoje strateške ciljeve navodi održivu mobilnost, razvoj biogospodarsva i digitalnu tranziciju društva i gospodarstva. Ravnomjieran regionalni razvoj radi na jačanju regionalne konkurentnosti.

Ovim razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima koji su propisani unutar njih želi se da Hrvatska što bolje koristi svoje potencijale, da se otklone gospodarske i društvene štete koje je uzrokovala pandemija Covid 19 i da se potakne što brži oporavak. Cilj je izgraditi produktivnu i naprednu Hrvatsku kao zemlju kvalitetnih životnih uvjeta i smanjiti socijalne

¹² Javna ustanova rera s.d. za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije (2021.): Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030.godine, Split, dostupno na web stranici: <http://www.rera.hr/stranice/nacionalna-razvojna-strategija-republike-hrvatske-do-2030-godine/18.html> (28.09.2021.)

¹³ Vlada Republike Hrvatske(2021.): Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://hrvatska2030.hr/> (28.09.2021.)

razlike među pojedinim članovima skupine. Društvo iz dana u dan postaje svjesnije i traži nove mogućnosti koje se nude na tržištu rada.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine raditi će na kvaliteti života dosadašnjih i budućih generacija u Hrvatskoj. Radom ove strategije realizirati će se određeni ciljevi za dobrobit građana i za njihovu budućnost.

6. ZAKLJUČAK

Republika Hrvatska članica je Europske Unije od 2013. godine. Prije nego što je postala članica, Hrvatska se koristila sredstvima iz programa OBNOVA, CARDAS, PHARE, IPA, ISPA, SAPARD. Ulaskom u članstvo dolazi do korištenja Europskog tržišta što dovodi do učinkovitijeg, lakšeg i jeftinijeg pružanja usluga. Tržište EU je jedinstveno te je na njemu omogućeno slobodno kretanje roba, usluga, ljudi i kapitala.

Sredstvima iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova nastoje se stvoriti nova radna mjesta, poticati razvoj gospodarstva i očuvanje okoliša. Zahvaljujući fondovima Europske unije u Hrvatskoj su stvorene brojne nove poslovne mogućnosti tvrtkama i građanima, uložena su značajna sredstva u znanstvena istraživanja, tehnološki razvoj i inovacije.

U financijskoj perspektivi 2014.-2021. Hrvatska je na raspolaganju imala ukupno 10,676 milijardi eura. Tim sredstvima financirani su različiti projekti s ciljem napretka u društvu. Važno je razviti svijest pojedinca o mogućnostima koje se pružaju, te educirati stanovništvo o postupcima koji dovode do korištenja sredstva. Trenutno se nalazimo u novoj financijskoj perspektivi koja se temelji na razvoju zelene i digitalne Europe, unapređenju tržišta i utjecaja na krizu. Financijska perspektiva je na početku, što znači da je pred nama mnoštvo novih mogućnosti. Svaka ideja može se realizirati u stvarnost, samo ako odlučimo u nju uložiti dovoljno svog vremena i truda.

Hrvatska je država koja svom stanovništvu iz dana u dan pruža različite nove mogućnosti. Važno je na prvom mjestu stvoriti državu ugodnu za život, omogućiti stanovništvu nova radna mjesta, razvijati tehnologiju, pružiti besplatno školstvo svim generacijama, doprinijeti ekološkom napretku, poticati industriju te sačuvati prirodne resurse. Upoznati smo sa činjenicom kako sve više mladih, ali i obitelji napušta Hrvatsku jer traže nove poslovne mogućnosti u drugim zemljama. U potrazi za novim poslovnim mogućnostima, mladi pronalaze nova mjesta za život te tamo stvaraju obitelj jer smatraju da će lakše i bolje živjeti izvan Hrvatske. Zbog toga je bitno da radimo na tome da zadržimo naše stanovništvo, da ga svakodnevno educiramo o svim mogućnostima koje pruža Europska unija. Važno je stvoriti Hrvatsku koju biraju buduće generacije. Mediji svakodnevno prenose mnoštvo informacija o stanju u Hrvatskoj ali i u svijetu. Možemo zaključiti da nigdje nije savršeno. Kao i kod nas, tak i u drugim zemljama, ljudi se svakodnevno

susreću sa poteškoćama. Da bi otklonili novonastale poteškoće, važno je tražiti rješenja koja ne dolaze sama od sebe. Živimo u doba kada mladi odustaju od obrazovanja, rade poslove koji ih ne zanimaju. Da bi to spriječili moramo svakodnevno ulagati u sebe, a zatim zajednici koja nas okružuje.

LITERATURA

I. Knjige:

1. Belić M. (2011.): Potpore i javni natječaji iz EU fondova, Nova Knjiga Rast, Zagreb
2. Belić M., Štilinović J., (2013.): EU fondovi i programi za turizam, Nova knjiga Rast, Zagreb
3. Granić M., Mimica N., Babić A., Grgić S. (2005.) : Europski fondovi za Hrvatsku, Europski pokret Hrvatska, Zagreb
4. Novata S., Vlašić I., Velinova R., Geratliev K., Borissova O. (2009.): Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb
5. Vela A.(2015.): Menadžment ESI fondova, Školska knjiga, Zagreb

II. Internet izvori:

1. Brošura Europa 2020.(EK 2014.):Politike Europske unije: Europa 2020.: Europska strategija rasta, Luksemburg, Ured za publikacije Europske unije 2015.,dostupno na web stranici:
[https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/00%20Foto%20mobitel/Europski%20seme%20star/Dokumenti%20i%20publikacije/Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20\(EK%202014\).pdf](https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/00%20Foto%20mobitel/Europski%20seme%20star/Dokumenti%20i%20publikacije/Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20(EK%202014).pdf) (28.09.2021.)
2. EU projekti info, Portal o EU fondovima(2012.-2018.): Europski strukturni i investicijski fondovi 2014.-2020., Zagreb, dostupno na web stranici:
<https://www.eu-projekti.info/fond-category/esi-fondovi/?fbclid=IwAR1Yedu82xjrFoSVcVmFnhZ82aHwykO1VrDX9Cwnfrv7jcMblZSXKqeWy9c#> (28.09.2021.)
3. Europski fondovi za hrvatske projekte (2009.): Priručnik o financijskoj suradnji i programima koje u Hrvatskoj podupire Europska unija, Zagreb, dostupno na web stranici:
<http://arhiva.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Documents/Publikacije/Handbook%20hr.pdf> (28.09.2021.)
4. European structural and investment funds(2021.): European structural and investment funds, dostupno na web stranici:
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/emff%20> (10.09.2021.)
5. ESF (2020): Europski socijalni fond, Razdoblje 2014.-2020., Zagreb, dostupno na web stranici: <http://www.esf.hr/europski-socijalni-fond/razdoblje-2014-2020/> (28.09.2021.)
6. Europski fondovi (2020): Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj-EAFRD, Zagreb, dostupno na web stranici: <http://europski-fondovi.eu/eafrd> (28.09.2021.)
7. Europski parlament(2021): Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i potpora održivosti na moru, Zagreb, dostupno na web stranici:
<https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20210701STO07545/europski-fond-za-pomorstvo-ribarstvo-i-akvakulturu-i-potpora-odrzivosti-na-moru> (23.08.2021.)

8. Europski fondovi (2020): Kohezijski fond, Zagreb, dostupno na web stranici: <http://europski-fondovi.eu/program/kohezijski-fond> (28.09.2021.)
9. EU projekti info, Portal o EU fondovima(2012.-2018.): Kako države EU napreduju u korištenju ESI fondova?, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://www.eu-projekti.info/kako-drzave-eu-napreduju-u-koristenju-esi-fondova/#>
10. EUROSTAT (2021.): EUROSTAT, dostupno na web stranici: <https://ec.europa.eu/eurostat> (28.08.2021.)
11. Javna ustanova Rera S.D. za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije (2021.): Nacionalna razvoja strategija Republike Hrvatske do 2030.godine, Split, dostupno na web stranici: <http://www.rera.hr/stranice/nacionalna-razvojna-strategija-republike-hrvatske-do-2030-godine/18.html> (28.09.2021.)
12. Ja recikliram(2021): O projektu, Grad Jastrebarsko, dostupno na web stranici: <https://jarecikliram.hr/> (28.08.2021.)
13. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2021): EU fondovi mijenjaju Hrvatsku, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://razvoj.gov.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/4212> (28.09.2021.)
14. Optimum colssulting(2021.): EU projekti i nacionalni fondovi, Financiranje iz EU fondova, dostupno na web stranici: <https://optimusconsulting.eu/eu-fondovi/> (05.08.2021.)
15. Primorsko-goranska županija(2021): Putevima Frankopana, O projektu, Rijeka, dostupno na web stranici: <https://frankopani.eu/o-projektu/> (28.08.2021.)
16. Petrinjska razvojna agencija (2021.): Što nam donosi nova EU financijska perspektiva 2021.-2027.?, Petrinja, dostupno na web stranici: <https://petra.com.hr/2021/06/15/sto-nam-donosi-nova-financijska-perspektiva-2021-2027/> (27.08.2021.)
17. Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (2017.): Primjeri EU projekata u Hrvatskoj, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://www.safu.hr/hr/o-safu/primjeri-eu-projekata-u-rh> (27.08.2021.)
18. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2021): EU fondovi mijenjaju Hrvatsku, Zagreb, dostupno na web stranici: <https://razvoj.gov.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/4212> (28.09.2021.)

19. Knezević I.(2016.): Utjecaj EU fondova na gospodarstvo Republike Hrvatske, Split, dostupno na web stranici:
<https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A156/datastream/PDF/view>
(28.08.2021.)
20. Vlada Republike Hrvatske(2021.): Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, Zagreb, dostupno na web stranici:
<https://hrvatska2030.hr/> (28.09.2021.)
21. Vlada Republike Hrvatske (2021): Ured za udruge, Europa 2020., Zagreb, dostupno na web stranici: <https://udruge.gov.hr/istaknute-teme/programi-eu-za-razvoj-civilnog-drustva/europa-za-gradjane/2013-europska-godina-gradjana/europa-2020/315> (15.08.2021.)
22. Zadarski list (2020): Aktivno za zdrav grad, Zadar, dostupno na web stranici: <https://www.zadarskilist.hr/clanci/14072020/aktivno-za-zdrav-grad-benkovacani-dobili-14-milijuna-kuna-za-odbojku-i-biciklizam> (28.08.2021.)

POPIS SLIKA

Slika 1: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog socijalnog fonda po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.).....	9
Slika 2: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.)	11
Slika 3: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.).....	13
Slika 4: Prikaz alokacije sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo po zemljama članicama EU (2014.-2020. god)	15
Slika 5: Prikaz alokacije sredstava iz Kohezijskog fonda po zemljama članicama EU (2014.-2020. god.)	17

POPIS TABLICA

Tablica 1: Raspodjela sredstava iz ESI fondova za RH u razdoblju od 2014.-2020. god.	18
Tablica 2: Višegodišnji financijski okvir EU	25

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je Doprinos fondova i programa EU hrvatskom gospodarstvu.

Hrvatska je postala punopravna članica sredstava iz Europske unije ulaskom u njezino članstvo 2013. godine. Tim sredstvima nastoji se unaprijediti gospodarstvo Hrvatske, poticati rast i razvoj te razviti nove mogućnosti napretka.

Važno je objasniti na koji način djeluju fondovi i programi, te koliko je sredstva iz proračuna Europske unije namijenjeno za korištenje. Republici Hrvatskoj je u financijskom razdoblju 2014.-2020. bilo namijenjeno 10,676 milijardi eura kroz Europske strukturne i investicijske fondove.

U odnosu prema ostalim članicama Europske unije, Hrvatska je bila na dnu, ali s vremenom raste broj iskoristivosti sredstava što je vidljivo u realizaciji projekata.

Usvojeni Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. iznosi 1.074 milijarde eura, što upućuje na mnoštvo novih projekata i realizaciju održivog razvoja.

Stanovništvo je potrebno educirati o mogućnostima financiranja, motivirati i osposobljavati u provedbi projekata kako bi mogli svakodnevno doprinosti boljoj slici hrvatskog gospodarstva i Hrvatske kao jedne od članica EU.

Ključne riječi: Europska unija, Republika Hrvatska, fondovi, gospodarstvo, sredstva

SUMMARY

This final paper's theme is the Contribution of funds and EU programs to the Croatian economy.

Croatia became a full member of EU resources by joining in 2013. Those resources are used to improve the Croatian economy, encourage growth and development, and develop new opportunities for progress.

It is important to explain how the funds and programs work, and how much money from the European Union budget is intended for use. In the financial period through years 2014-2020, for the Republic of Croatia was intended 10.676 billion euros through the European Structural and Investment Funds.

Compared to other members of the European Union, Croatia was at the bottom, but as the time is passing by, the number of utilization of funds is growing, which is evident in the implementation of projects.

The adopted Multiannual Financial Framework for the period 2021-2027 amounts to 1.074 billion euros, which indicates a multitude of new projects and the realization of sustainable development.

The population needs to be educated about financing opportunities, and motivated and trained about the implementation of projects. That way they can daily contribute to the improvement of the Croatian economy and better appearance of Croatia as one of the EU members.

Key words: European Union, Republic of Croatia, funds, economy, resources